

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hídkaputól bemenet balra a 24. szám alatti ház emeletében.

Megjelen e lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évi negyede 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatálnál kezelik.

A „nyitvány” cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez ezimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

K. KÖZLÖNY

1866-ik évi folyamára.

Előfizetési ára:

Egész évre	12 forint o. ért.
Fél évre	6 „ „
Évnyegyede	3 „ „

Tisztelt előfizetőink az előfizetési pénzeket kiadónk **STEIN JÁNOS**hoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) méltóztatásuk beküldeni, hol a pontos szátküldésről gondoskodva van.

A „K. Közlöny” szerkesztősége.

Kolozsvár, dec. 21.

A városokról.

(D.) Európa minden állama életének legfontosabb tényezői a városok, melyek nemcsak a műipar s kereskedelem kifejtésében, de az államélet legközpontibb vérlüktesítésénél, a törvényhozásnál is jelentékeny szerepet visznek főként azáltal, mert legfejlettebb közvélemények levén, az államokban legkitűnőbb neveket rendszerint a városok küldik a parlamentekbe. A londoni cyti, vagy Párizs választásainál éppen úgy, mint Pesten, Debreczenben, vagy Kolozsvárott, vagy a kis Szék városában, úgy találjuk, hogy a városok közvéleménye fölkeresi az államban a legjobb neveket, s inteligenciája nem kicsinykes keblí érdekekben, hanem abban keresi joggyakorlatának sikerét, hogy közösen elismert képességeket állítson azon térre, a hol a haza legjobb kapacitásainak együttes véleményére van szükség, hogy a törvényhozás nagy eszméi az ország belviszonyainak úgy, mint a század közszellemének megfelelően szülessenek, és alapítottassanak meg.

Ha széttekintünk csak most is magunk körül úgy találjuk, hogy a haza legkitűnőbb emberei: Deák, Eötvös, Horváth, Tisza stb., mint a városok képviselői jelennek meg az ország parlamentjében, habár egyikök sem tartozik azon polgári osztályhoz, s rétegekhez, a melyek reájok ruházták bizalmukat, s érdekeiknek védelmét.

A választó polgárok, s a reájok irányzólag ható városi képességek teljes felvilágosultsággal bírnak annak felfogására, hogy érdeküket az által védhetik leginkább, ha az országnak minél jobb kapacitását nyerhetik meg, s küldhetik a tanácskozás termébe, mert többet nem kívánnak ők, mint a mit a haza emelkedésében saját individualitásuk, mint annak egyik factora, várhat, sőt követel, e célra pedig az segíti őket, ha a képviselőt megnyerésénél azoknak utját könnyítik, a kik a kötelességből s nem ambitio kérdésből szentelik óráikat a közügynek, s a kik az őket önkint felölöző közvéleményben erősebb alapot is látnak maguk alatt, mint hogyha kemény pártküzdelem miatt állásukat ellen-ágitáló s mocskolódások közt kénytelenek elfoglalni, a mi a nemesebb gondolkodó politikusra, diadala esetében is szomorítólag hat. Tudják a városok azt is, hogy országosan kitűnt, s ezáltal is befolyásos tehetségek végre is többet használnak az újra alkotás és előhaladás fontos mivelete alatt küldöiknek, mint használhatnak azok, és azáltal, kik inkább csak a bennszülöttség előnyével bírnak, odaértve, hogy ha nélkülözik a szükséges összeköttetéseket, s nem foglalkozván a magasabb politikával, kevesebb képesek döntőleg szólni azon nagy kérdésekhez, melyeknek megoldásától függ az egyes gremiumok jövő sorsa is.

Mint a Királyhágón tul, sőt mindenütt Európában, úgy mi nálunk is a városok nem a pusztá bennszülöttség, vagy néposztályi helyzet, hanem, ha lehet a benn is, de mindenestre a hazában szerzett érdemekre ruházták bizalmukat a legtöbb alkalommal. Így történt ez az 1863-ki megpróbáltatás napjaiban, így mostan. Így láttuk Marosvásárhely képviselőjéül utóbbi időkben id. gróf Teleki Domokost, br. Bánffy Albertet, Dózsa Eleket; Kolozsvár képviselőjéül: br. Kemény Ferenczet, gróf Mikes Jánost, Lázár Miklóst, Mikló Lőrinczet; Fehérvár képviselőjének most legutóbb br. Kemény Gábert; Székének ré-

gebb br. Wesselényi Miklóst, legutóbb báró Bánffy Jánost; Kolozs képviselőjének: báró Bánffy Bélát; s Oláhfalu csaknem örökös követének a tüzesű, s lángszónoklatu Gál Jánost.

Megkeresték tehát a városok közelben vagy távolban az általánosabban kitűnt hazafi érdemet, s talán erre őket a közszellem kivül azon önérzet is segíthette, mikép tudák, hogy a felvilágosodottabb politikusok tökéletesen ismerik a társadalomban a városi elem roppant fontosságát, s belátják, hogy a városok virágzásának fentartása s biztosítása által kiválólag segíthetik elé a haza virágzását.

A parlamenteknek a közösen elismert szellemi képességekkel erősítésére nézve még nagyobb szerepe van a városoknak a jog-egyenlőség után, midőn már a főmeg szervezete által a választás máshelyütt a választók nagy létszáma, s miveltségük alsóbb foka miatt is inkább ki van téve a korteskedéseknek; a korteskedés pedig nem lehet mondani, hogy mindig a valódi kapacitások előnyére ütnek ki, sőt tudjuk, hogy Angliában is roppant pénzüsszegektől függ gyakran a diadal.

Ezen észrevételeink által éppen nem azon tant akarjuk felállítani, hogy a városok a keblökben bennszülött nagy kapacitásokat még azokhoz hasonló külső kapacitásokért is háttérbe szorítsák a köz tevékenység központjáról, sőt azt valljuk, hogy minden terület a saját kebelében élő szellemi nagyságnak tartozik megadni a közbizalom babérját; de a valódi nagyság nem minden bokrban tenyészvén, csak azt akartuk kiemelni, hogy a nagyobb miveltséggel bíró városok szokták leginkább kikeresni azon talentumokat, a kikre a hazának valódi szükségése van.

Az országnak három legfőbb tényezője van, u. m. a vezető es kormányzó ész, a nyersen termelő kéz, s az azt feldolgozó s közvetítő gyáripár s kereskedelem.

Nem politikus az, a ki e három factor közti szoros összefüggést nem ismeri, s a ki e factorok érdekeinek védeléséről nem gondoskodik, mert az ész hiában teremt, ha nincs anyag, s nincs ipar, mely az anyagnak alakot adjon, így az ész minden alkotása csak phantom, s a nyers anyag hiában van, ha az ész és ipar annak piacot nem szerez, s az ipar hiában van, ha az ész nem eszközli az ország közös előmenetelét s a nyers termelés sikerítését.

Következésképp valamint a cipőt a czipész készíti s nem a pék, úgy a képzett politikusoknak kell védeni és küzdeni mindazon érdekekért, melyek a haza különböző factorainak előmenetelére nézve igényt tartó érdekek; s így éppen a publicista az, kinek midőn egy részről a haza iránti általános érzelmek által kell lelkesülnie, más részről kötelessége a törvényhozási alkotásnál a hon minden factorának érdekeit szemé előtt tartani, s mindent elkövetni arra, hogy az ész méltánylatlan, az épületek pusztán lakatlanul, a szántóföldek parlagon ne maradjanak.

E feladat arra kötelezi a választó köröket, hogy szemök előtt az egész haza lebegjen s meggondolják azt, hogy száz középszerű képesség nem versenyezhet egy kitűnővel, ott, hol alkotásról, s haladásról van szó, s hogy a helyi érdekek az által vannak biztosítva, ha az ország magasabb képességei közül minél kevesebb marad ki a döntő cselekvés teréről.

Természetesen ezen higgadtabb szemlélődésnek a városok adhatták mindig biztosabb tanujeleit, a mi természetes következménye annak, mert az értelmiség központosságulása itt mindig nagyobb.

De egyszersmind éppen ebből tűnik ki a városok más fontosságai mellett a törvényhozásra való mérlegelő befolyás általi fontossága is. A városok ezen fontos befolyását megtaláljuk a francia és angol választások történelmében, s láttuk csak nem régen, hogy Hessen-Kassell a városi választók magatartása védté meg a kormány által feltüntetelt oetroytól. Városaink adták az erőt 1863-ki passiv magatartásunknak, midőn az akkori kormány a megyei tömegekkel az alkotmányos pártot teljesen kiszavaztatni képes volt, a közszellemben kivált székely megyehatá-

ságok kivételével. És hogy elismert igazságról beszélünk, rámutathatunk azon legújabb alkotmány-reformra, melyet a politikai viszonyainkkal sok részben rokonos Svéd-Norvég alkotmány reformjára nézve éppen most terveznek Stockholmban.

Azon alkotmány-terv szerint, melyet ott b. Geer miniszterelnök tervezett s fogalmazott a vidékeken 40,000, a városokon pedig 10,000 lélekre van számítva egy képviselő. És ezen tervezet eléggé kitűnteti mekkora nyomatókat adnak a svédek is a városi értelmiségnek.

A mi intézményeink dacára annak, hogy az ország egész hatalma a nemesség kezén volt, még több fontosságot adtak a városoknak az ország képviselőiténél, kedvezvén azon rendszer, hogy a választási jog nem lélekszám, hanem megyehatóságokhoz volt kötve, a mi egyrészt erőt adott a hatósági autonómiának, másrészt az arányt az értelmiség s pénzforgalmi viszonyokhoz képest állította meg, mert ha egy kisebb népességű város keblí pénztárából s értelmiségéből kiállani éppen úgy képes volt az autonom közigazgatást s igazságszolgáltatást, mint egy tiszteres népességű megye, kétségtelenül hasonló igényeket vehetett a törvényhozás mérlegébe.

Ma már a magyar alkotmányban Erdélyen kívül a lélekszám utáni képviselő van ugyan felállítva, s e rendszer elől az egyesült Erdély sem sokáig állhat ki, azonban a városok fontosságát Erdélyben még kevésbé ignorálhatjuk mint a skandináv szigeteken, s így azon értelmiségi és anyagi érdekek iránt jövő törvényhozásunknak kellő tekintettel kell viseltetnie; s a városok képviselői jogkörének meghatározására nézve mulatlan tekintettel kell lenni azon fontos befolyásra, melyet a városok egyrészt az államéletre, másrészt a választásoknál a haza jobb képességeinek kiszemelésére nemcsak minálunk, de Európa minden nagyobb városában gyakorolnak.

A mely városi elemet, s erőt kevésbé előhaladt mult intézményeink mostanig kifejthettek, azt jövő törvényhozásunknak is fenntartani és ápolni kell; s így önként arra kell törekedni a haza értelmiségének, hogy a lehetőség a városok hivatását azon rayon természet- s viszonyaihoz képest, melynek egy-egy város központját képezi, észlelvén és tanulmányozván, a szervezésnél az egyéni s testületi közegeket, s intézményeket oly móddal ossza be, hogy minden ekkorig kiemelkedett város megtarthassa életforrásait, s így nekünk erdélyi részek lakóinak kiváló kötelességünk tanulmányozni városaink érdekeit, midőn az kétségtelen, hogy bárminő ragaszkodás mellett is hagyományos viszonyainkhoz, ezen terület újra szervezésénél lényeges alakításoknak kell történnie. E részbeni vizsgálódásaink talán nem lesznek olvasóink terhére.

Kolozsvár, dec. 25.

(D.) Midőn az uniót kimondottuk, sorunkat a közös Magyarország kezébe tettük le. És e sors reánk nézve kedvező, mert egy országosnak nevezett, de tehetetlen tartományi életnél nem több helyzetből, a hol folyvást csak a nepotismusnak, clique-ek befolyásának nemzetiségi balenciozás miatti örökös viszálynak, s a kormány hatalom megrendíthetetlen tulsúlyának lennének kitéve; egy erőteljes ország kiegészítő részei lettünk megint, a hol, valamint nagyobb tere van a valódi érdem fölemelkedésének, úgy nagyobb közvélemény is létezik a valódi érdem méltatására. Egyesülési törekvésünk a separatio óta foly, s e törekvés élén mindig ott állott azon dinastia, kivel királyságunkat a practica sanctio köti össze. Ez harcolt élünkön is azon csaták alatt, melyekkel a török kizorított Budáról, s azon csatákon, melyek Erdély felett folytak az osmánnal a magyar királyság egységi jogának fentartásáért.

Ez egység 1848-ban a nemzet és dinastia által kimondott, azon czélból, hogy általa a nemzet és a dinastia egyiránt erősödjék.

Ő Felsőge, azt hisszük, nemsokára megnyugtatója a nemzetet, a midőn Erdély képviselőit Pestre meghívandja; ott vár reánk

Magyarországgal azon hűségi és lovasias kötelesség, hogy mi is, vagy is nevünkben azok, kiket a közbizalom Pestre küldend, egyetértve a királyság többi képviselőivel—megnyugtassák a dinastiát.

Minket ellenségeink az 1848-i forradalom emlékei miatt elszakadási törekvésekkel gyanúsítottak. Most, midőn ő Felsőge lovasias bizalommal visszaadja a nemzetnek az egység azon erejét, melyet 1848 összealkotott, lesz ideje hűségi contentationkat letenni, s erők teljes érzetében nyilvánítani ki, hogy mi a magyar királyság historiai jogánál többet nem követelünk, és ezen historiai jog épp oly feltörhetlenül biztosítja dinastiánk uralkodását felettünk, mint királyságunk önállását.

Reméljük s bizunk, hogy valamint az erdélyi képviselők úgy lesznek kiválasztva, hogy ezen legitim politika mellett rendíthetlenül megálljanak, úgy ott a közös parlamentben is a történelmi jog hivei lesz a szavazat tulsulya.

Erdély jőzán mérsékletét a kolozsvári gyűlés eléggé jellemzi, oly viharos idők, annyi szenvedés után rendkívüli politikai érettség kellett azon magatartáshoz, a melyet Erdély kitüntetett. Nemcsak magunknak tulajdonítjuk e dicsőséget, örömet elismerjük, hogy ebben velünk a társnemzetek is osztoznak.

A pesti országgyűlés hasonló auspiciumok alatt indult meg. Habár a követválasztások zajosan s oly csatákkal folytak, a miktől vajha az Isten megmentené Erdélyt a közelebbi választások alatt; mindamellett a mint az eredményt látjuk, a pesti országgyűlés egy mérsékelt és higgadt programot vett irányul, és pedig a szabadelvű pártoknak, egyelőre, jelentékeny fusiojával.

Tudjuk, hogy ott az országgyűlés alapvető s a lelkét maga a gyűlés választja. Így az elnökök a többség emanatioi levén, politikai hitvallásuk a többség iránytűjének tekintendők.

Mi, a kik jól belátjuk, hogy Erdély jövő sorsa függ attól, hogy a magyar királyság a dinastiával, jelesen a közös ügyekre nézve ki tudjon egyezkedni, a nélkül pedig, hogy azon beolvastásnak legyen kitéve, melynek a székely s magyar elem Erdélyben passiv magatartása által mondott ellent az 1863-ki megpróbáltatás napjaiban; nagy figyelemmel kísérik az elnök-választás eredményét, s remény éled szívünkben, midőn Szentiványi Károly, s Andrássy Gyula gróf nevét láttuk az urnából kijönni. Az első 1849-ben szerepelt Erdélyben, s kiknek volt szerencsénk vele akkor érintkezni, mint határozott és higgadt hazafit s államférfiut ismertük. Ő azon legitim alkotmányos párthoz tartozik, melynek élén Deák Ferencz áll, s alább közlendő beszéde eléggé jellemzi higgadt politikai irányát.

A választott alelnök gr. Andrássy Gyula ifjabb ember, az élet delén áll. Politikai szerepét 1848-ban diplomatikus kiküldetésekkel kezdte, ismeri a küludvarokat is, s beszédjén szintén látszik azon emelkedett álláspon, melyből egyedül ítélni lehet meg helyesen a magyar kérdés általánosabb horderejét.

Alább közöljük úgy az elnök, mint az alelnök beszédjét. A fővárosi lapok egyhangulag dicsérik mindkettőt, s így a miénkél kompetensabb ítélet van már elmondva ama nyilatkozatok felett. Alig mondhatunk mi többet, minthogy azon nyilatkozatok jövőnkbe vetett reményeinket élesztik, s alkalmasint az Erdélyből megjelenendő képviselők többségének véleményével összhangzásban állanak, miután Erdély elég sokat tanult arra, miképp feltehesük, hogy városaink s törvényhatóságaink, határozott jellemű, higgadt, s politikailag fejlett és kipróbált embereket küldjenek a közös gyűlésre, kikkel Erdély meg ne szégyenelje önmagát. Gróf Andrássy Gyula velős beszédében azon székely ösalkotmányos s dinastikus vérforgására ismerünk, mely évszázados kiszármazás után sem szokta megtagadni önmagát, s mely régóta nagy szerepet visz a királyság és birodalom történetében.

„A nemzet ragaszkodik az 1848-diki intézményhez, nem azért, hogy a dinastiától elszakadjon, hanem éppen azért, hogy azzal együtt maradhasson s ez uton missioját betölthesse.”

„Az államhozi viszonyra nézve való kezdeményezésünk rák van bízva ugyan, de az eredmény attól függ, ha Austria népei belátják, hogy midőn az uralkodó királyságunk integritását állítja vissza, a közös birodalmat erősíti meg; ha belátják, hogy a jogfolytonosság éppen úgy a fejedelm mint országunk érdeke, s hogy a birodalom törvényhozási központosítása nem üdvözítheti azt, mely csak a történelmi szövetség fenntartása által lehet nagy és hatalmas. Egyaránt arra kell törekednünk, hogy a birodalom mindkét fele saját formái szerint legyen egyaránt szabad és alkotmányos.“

Ezek az irányelvek az alelnöki igen feltűnő beszédében a közös viszonyok megállapításának elvére nézve. És mi ezen alapelveket összhangzóknak látjuk azon fontos feladattal, mely a nagy kérdések megoldására nézve a magyar törvényhozásra vár.

Ezen irány, melyben a többség véleményét hihetjük nyilatkozni, élesíti reményeinket, hogy Erdély unioja, miután tényről vált a közös királyság sikeres tovább fejlődése közé befoglalva évszázados terhes küzdelmünknek s hátramaradásunknak véget vet, s mint tagjai egy életképes királyságnak el fogjuk érni általa a polgári szabadság s egyéni jólét rég óhajtott révpártját.

Szentiványi Károly alsóházi elnök székfoglaló beszéde.

Mélyen tisztelt képviselő testület!

A haza, melynek nevében és érdekében összegyűltünk; a nemzet, mely képviselőivé választott, nem hosszú szónoklatokat, hanem üdvös cselekvést vár tőlünk. Én sem fogok tehát hoasz lenni, midőn e helyre a tisztelt ház nagybecsű bizalma emelt; a nemzet képviselőit szívből üdvözlöm, s a meg-tisztelő bizalomért hálás köszönetemet nyilvánítom.

A múlt idők szenvedéseit és fájdalmait nem akarom emlegetni, fordulok inkább a szebb jövő felé. (Közletszés)

Sok évek óta ez évnek nyara volt az, mely kölcsönös bizalmat kezdett ébreszteni, s ezáltal reményeink látkörét derültebbé tette.

A rég óhajtott országgyűlés megnyitott, s a Felső és alsóház bizalommal szölet hozzánk, bizalmat és ösztönzést várva tőlünk is.

A legmagasabb trónbeszéd ama veszélycsont, mely annyit keserűséget okozott, s minden öszinte közlekedést lehetlenné tőn, a jogvesztésnek kőhözvető tanácsát, melynek alomlat (kőhözvetés) s egy kölcsönösen elismert jogállapot választott ki-indulási pontul, a sanctio pragmatica.

Elismeri e trónbeszédében a Felső Magyarországnak és a kapcsolt részeknek a sanctio pragmatica által biztosított közigazgatási és belkormányzati önállóságát, s épségben kívánja fenntartani a sanctio pragmaticának a magyar korona épségére vonatkozó okmányait.

E tiszta és szilárd jogalapokon lehet és kell kiegyenlítenünk a fenforgó közigazgatási kérdéseket. S bár nem titkolhatjuk, hogy nehéz akadályokkal kell küzdenünk, remélhetjük mégis, hogy tiszta barafás, kölcsönös bizalom és tiszta jóakarattal fogják az akadályokat háritani, s a fejedelm és ország közmelegyűlésére biztosítandjuk a haza szebb jövőjét.

Nem sorolom el azon fontos teendőket, melynek okvetlenül meg kellend előznie azt, mit a nemzet szívből óhaj, az alkotmány megkiván, a Felsőháznak dicső koronázását.

Nem szölok azon számos törvényekről, melynek minél előbbi meghozását, szellemi és anyagi közérdekeink parancsolva megkivánják. Mindenekről annak idejében a tisztelt ház bölcsesége cél-szerűen fog gondoskodni.

Hanem a mindenható Isten áldását kérve, teljesítem ezenel elnöki tisztemet, s ünaepélyesen nyilvánítom, hogy a ház a törvények értelmében megalakult.

Engedje a tisztelt ház saját személyemet illetőleg, hogy szívből eredő és öszinte köszönetemet nyilvánítsam azon megdöbbenésért, melyre engem szives bizodalomuk értelmessített.

Legyenek szives elnézéssel, ha cröm és tehetőségem a legbuzgóbb szándék mellett sem leend képes mindenben megfelelni állásom nehez kötelességeinek. Támogassanak bölcs tanácsukkal, s erősítsenek bizodalomukkal.

Kedves kötelességet teljesítek, s azt hiszem, közkívánatot jelentek ki, midőn szabadságunk bü bajnokának, a törvények védelmében megöszült veteránunk, Bernáth Zs. képviselőnek (élénk éljenzés), kit büszkén nevezhetek barátomnak, korelnöki fáradozásaiért a ház nevében köszönetet mondok.

Nem zárhatom be szavaimat a nélkül, hogy a Felsőháznak s a hazának üdvöt és boldogságot ne mondjak.

S most, Isten segítségével, fogjunk a munkához. (Hosszas éljenzés.)

Andrássy Gyula alsóházi alelnök székfoglaló beszéde.

Fogadják mindenekelőtt tisztelt képviselő társaim mélyen érzett hálalmat azon nagybecsű bizo-

dalomért, melylyel mai választásuk által megtisztelték. De engedjék egyszersimint kifejezmem azt is, hogy midőn azon helyet, melyre sem tehetségem, sem egyéni hajlamaim vágnai nem engedtek, habozás nélkül fogadom el, nem elismerést, hanem parancsot gondolok elfogadni, mely előtt aunal kevésbé szabad kitérnem, minél terhe-sebbnek érzem azt.

Az 1861-diki országgyűlés működésének méltánylását bátran bizhatjuk az utókorra, mely nem az eredmény szerint itél csupán, hanem az adott helyzet nehézségeit is tekintetbe veendő, mely nem csak a közvetlenül sikeres alkotásnak, hanem az áldozatteljes és férfias védelemnek is tartand fen helyet a történelem érdemlapjain. Nem zszándékom tehát nemzetünk jelen állását az 1861-diki országgyűlés működésével szorosabb kapcsolatba hozni, hanem csak egy pillanatot kívánok vetni mult és jelen helyzetünkre.

Az 1861-diki országgyűlés az akkor fenállott jogeljárás rendszerével szemben, megtette, mit tennie lehetett, midőn kijelölte azon alapot, melyen legbiztosabban nyugszik a fejedelm és népek közti bizodalom: a jogfolytonosság alapját.

Többet nem tehetett, és ezért anyagi és erkölcsi viszonyaink rendezését ez országgyűlésnek hagyta örökségül. Nem alkothatott, mert minden ereje a fenntartásra, a védelemre volt szükséges.

Csak azon valódi fejedelmi kezdeményezés, mely napjaink nagy, s reményem, szerencsés eseményei közé fog számítani, nem csak hazánk, de a világ történelmében is, mentett fel bennünket ezen kínos helyzet alól.

A szeptember 20 diki nyilatkozvány és legújabb trónbeszéd, midőn jogunk alapját a sanctio pragmatica nyomán elismeri, a közösöknek nevezni szokott kérdésekre nézve új javaslatokat vár tőlünk, melyek végérvényességéhez a birodalom minden népeinek szabad hozzájárulása igényeltetik.

Felette nagy és terhes feladat ez uraim, mely még terheesebb lesz az által, hogy midőn a kezdeményezés e kérdésben reánk bizatik, mi nem tudhatjuk, kik azok, kik a közös fejedelmek kivül hivatalosan a kérdés végeldöntéséhez járulni.

Azonban csüggednünk nem kell, mert nem lehet, hogy azon jogállapot, melyen a birodalom alakult, mely annak kebelében és viszonyaihoz képest, néha megszakasztott, de mindig következetes formaiában fejlődött — melyen az századokon keresztül fennállt — ellentétben legyen az öszbirodalom életfeltételeivel.

Nem kell csüggednünk, mert nem először van a gondviselés akaratából hivatalos a magyar nemzet számára a kérdés végeldöntéséhez járulni, hanem a nemzetünk geniusában, remélhetjük, hogy az anynyi megpróbáltatáson keresztül, erejében mindig gyarapodott nemzet ez alkalommal sem fog hivatása alatt maradni.

De hogy a sikert lehetőleg biztosítsuk, ez országgyűlés egyik feladatának gondolnám, az 1861-diki országgyűlés működését mintegy kiegészítőleg bebizonyítani, hogy e nemzet joga egyszersimint a birodalom érdeke is és ezért ez országgyűlés kívánatos feladatának tartom a birodalom másik felének népeit meggyőzni arról,

hogy midőn e nemzet állami önállóságát feladni nem akarja, nem azért teszi ezt csupán, mert történelmi joga, hanem azért, mert történelmi hivatása van, melyet teljesíteni csak így képes.

Hogy midőn e nemzet a 48-diki törvények lényegéhez tántorithatlanul ragaszkodik, nem azért teszi azt, mint elleneink állítják, hogy a birodalom másik felétől elszakadnia, hanem azért, hogy azzal századokon keresztül becsületet, öszinte és tartós kapcsolatban maradjon lehessen.

Azonban államközi viszonyainkat illetőleg a kezdeményezés reánk van bízva ugyan, de a végmegállapodás az alkotási tőren nem egyedül tőlünk függ, hogy tehát szerencsés eredményre számíthat-sunk, szükség, miszerint a birodalom másik felének népei átlássák.

Hogy midőn a közös fejedelm Magyarországnak integritását állítja vissza, az öszbirodalom alapját erősíti, mert szent István koronája különböző népfajok érdekeit egyesíti egy ezredéves alkotmány jogai és szabadságai által és azoknak szilypontját a birodalom belsejébe helyezi.

Hogy midőn a közös fejedelm a pragmatica sanctio alapján a jogfolytonosság elvét ismeri el, éppen úgy ocslekszik az ő, mint a mi érdekünkben, mert jogfolytonosságot egy bizonyos naptól kezdeni nem lehet, azt csak folytatva lehet fen-tartani. Mielőtt tehát ezen elvet a birodalom két felében gyakorlatilag érvényesíteni lehetett volna, mindkét félnek vissza kelle adni, mi kizárólagosan őt illeti.

Kívánatos és szükséges, hogy azok, kik hivatalos vannak az örökös tartományok népeinek sor-sát vezérelni, az osztrák birodalom alkotásainak természetét fontolóra vevén, átlássák: hogy e birodalom nem tartozik azon államok közé, melyek a törvényhozás központosítása által erőben és állandóságban gyarapodnak, hanem oly kivételes helyzetben levő állam, mely csak a történelmi szövetség fenntartása által lehet nagy és hatalmas.

Végre szükség, hogy a birodalom másik fele átértse érdekét s feladatát, mely nem az, hogy Magyarországot szabaddítsa meg, hanem hogy általa azon állást szereze vissza, mely a közös fejedelm

met és az öszbirodalmat az európai hatalmak tanácsában megilleti.

Csak ha minderről meggyőződnek azok, kiket a fejedelmi szó a végleges közremunkálására fel-szölit, várhatjuk azon eredményt, melyet mindnyájunknak egyaránt óhajtanunk kell, hogy a birodalom mindkét fele saját formái szerint, de egyaránt legyen szabad és alkotmányos.

Ily feladatokkal szemben, ha netalán az el-nöki kötelesség terhe reám is haramlanék, lehet-lelen teljes lehetlenségem érzetében e házat nem kérnem, hogy midőn parancsát elfogadni kötelességemnek tartottam, tegye bölcs tanácsa és szives támogatása által lehetővé, hogy annak megfele-lhessek.

De ha hivatalos terheire nézve még e remény sem tud megnyugtanni, teljes lelki nyugalommal fogadom annak erkölcsi felelősségét, mert a mint nem kétlem, hogy e nemzet képviselői örömmel fogják megadni azon biztosítékokat, melyeket a fejedelm jogai, és a birodalom valódi érdekei kö-vetelnek, ugy erősen hiszem, hogy e ház rende-létől annak egyik elnöke sem lesz hivatalos oly fel-tételek elfogadását kimondani, melyek hazánk történelmi függetlenségének közvetett vagy közvetlen feladása által csak egy újabb átmeneti állapotot idézhetnének elő, mely nélkülözvőn minden egyes-ség első feltételét, a teljes és öszinte megnyugvást sem a fejedelm, sem az öszbirodalom, sem ha-zánk érdekeit állandólag biztosítani képes nem volna.

Ezután engedje a tisztelt ház, hogy szavaimat úgy fejezhessem be, mint e ház tisztelt elnöke azt tevő, s vele együtt ismétlem: „Éljen a király! Éljen a haza!“

Gazdasági-egylet, tanoda és minta-gazdaság.

Idő- és alkalomszerűnek tartom most, midőn gazdasági-egyletünk egy ajánlatnál fogva, mely utol-só választmányi-üléseinkben felmerült új szervezés-nek néz elébe, a nyilvánosság terén is hozzászöla-ni ez ügyhez, s bár nem teljes, mert ez helyszöke miatt sem történhetné, de legalább egyes vonások-kal rajzolt munka-körét esmertetni a gazdasági-egy-leteknek általában és névszerint ezen mi egyletünk-nek, valamint néhány szót a gazdasági-tanodákról és minta gazdaságokról szölozni.

A gazdasági-egyletnek célja kevés szóval el van mondva: „a földmivelés minden ága s az azokkal közvetlen öszszeköttetésben álló iparok tökéletesedésének tudományos vizsgálódások, gyakorlati kísérletek nyomán, jónak talált utasítá-sok és példák általi előmoz-dítása.“

Alkalmazni a tudomány vívmányait a gyakorlati gazdaságra, oda munkálni, hogy a gazdaság az ipar fejlődésével párhuzamban haladva, egyik a má-sikra támaszkodva gyarapodjon, hatni nem csak egyes nagyobb földbirtokosokra, de a maga néhány holdját saját kezével megdolgozó földmivésre is, hogy földje, éghajlata, s vidék viszonyainak leg-inkább megfelelő módon, legtöbb hasznout nyújtó ter-ményeket termeljen a nélkül, hogy földje productiv erejét csökkentené, utasítani az egyeseket, közsé-geket, vidékeket mindenben, mit a tudomány a gyako-rlati gazda előnyére kikutat, tisztába hoz és meg-állapít, oly széleskörű, oly végnélküli teendő, hogy nem egyes ember, nem egy társulat, nem egy ge-neratio az, mely e teendőket csak oly kis körben is, mint hazánk Királyhágn innen része, megkö-zelítőleg betölthesse.

Ilyen a cél, melyet egy gazdasági-egylet ma-ga elébe tűzhet, és melyik az ut, melyen ez legin-kább megközelíthető?

A gazdasági-egylet fővezénylője kell hogy le-gyen, egész kerülete gazdasági tizlete folytatásának; mint egy okszerű gazda saját szántóit, réteit, er-deit célszerűen kezeli, itt irt, ott ültet, itt kalászos gabonát, ott takarmányt természet, s saját gazdasá-ga üzleti-kiadásait csökkenti, jövedelmét nevelni törekszik, a gazdasági-egyletnek egész kerülete gaz-daságára kell e batást gyakorolnia.

Az egész kerület éghajlati, termékenység, föld-minőségi és szükségleti viszonyait kell hogy az egy-let tekintetbe vegye, s e szerint utasításait kiosztog-atni, de hol volna egyén, ki minden viszonyokat esmérve, a tudomány haladásával haladva, mindig a legjobb utasításokat adni képes legyen?

Nem is igényeltetik ez.

A gazdasági-egyletnek mindenki tagja, ki ker-ületében gazdaságot folytat, e tagok öszsze-műk-dése egy más kölcsönös felvilágosítás, tanítása, minden adatoknak összegyűjtése, azok rendezése s ezekből következtetés, a tényezők, melyek a cél megközelítését lehetővé teszik.

A gazdasági egylet központjában egész kerü-lete minden gazdasági mozzanatainak, változásai-nak hanyatlása és emelkedésének, s ezek okainak öszszpontositva kell nyilván tartatniok.

A központi egylet célszerűen felosztott kerü-leti-egyletek öszszmüködése által munkálkodásban segítetik, az adatok számára minden oldalól öszze-gyűjtetnek ezek alapján a fiók-egyletekkel egyet-értésben a legcélszerűbb intézkedéseket tenni a kö-rülményekhez alkalmazott utasításokat adni, a tu-domány felfedezéseit megpróbált és biztos sikerrel tanításait terjeszteni, ez röviden elmondva, az ut, melyen egy gazdasági-egyletnek haladnia kell.

Ha Európa országaiban körültekintünk, ily mo-dalítást találunk a legtöbbnek gazdasági-egyleti in-tézményeiben.

Belgiumban egy központi-egylet 67 fiók-egy-lettel egyetértésben működik.

Bajorhon központi egylete 240 fiók-egylet ösz-szemüködése által támogatatik.

Szászországban egy központi-egylet alatt öt kerületi-egylet, s ez alatt 119 fiók-egylet van.

Poroszban 19 központi-egyletet, 321 fiók- és 68 önálló-egyletet számál, s az öszses tagok szá-ma meghaladja a 40,000-et.

Tán elég is ennyi a példákól.

Nem lehet czélom ezuttal a központi és fiók-egyletek tevékenységi körét részletesen esmertetni, csak röviden említem, hogy a központi-egylet teendője minden kezdeményezés, fiók-egyleteket 2—3 vagy több egymáshoz közel eső helységeken ala-kitani, ezeknek szervezése, utbaigazítása, teendők kimutatása, munkálataik összegyűjtése, azok nyil-ván-tartása, felhasználása s vizsont a fiók-egyletek utján közhasznúvá tétele feladata a központi-egy-letnek.

Nagy- és terhes feladat, üdvös megoldásához fáradhatatlan tevékenység, munkaszeretet, tanulmá-nyozás a köző iránti lelkesedés, és hosszú idő szükséges.

Az eddig mondottakból is kitént, hogy a köz-ponti-egylet teendőinek nagy részét teszi, egész ke-rülete földminőségének vegytani kutatása, éghajla-tának, helyi viszonyainak, sajátságainak tanulmá-nyozása, természetesen ezekben is a fiók-egyletek közremüködése által támogattatván.

Ilyen és csak is ilyen rendszer az, melyen egy gazdasági-egylet kerülete gazdasági viszonyai-ra előnyös befolyást gyakorolhat.

Szölok már a mi egyletünkről.

Nézetem szerint az erdélyi gazdasági-egylet idővel — ha Isten is úgy akarja — egy kerületi-egylet lesz, mely öszszefüggésben a pesti központi-egylettel a Királyhágn innen fiók-egyletek segít-ségével, hazánk ezen részének lesz gazdasági út-mutatója. De addig míg a nagy öszszeforrás tény-leg élebelép úgy tekinthetjük magunkat, s annál-fogva hatáskörünknek is olyannak kell lenni, mint egy kerületi egyletének.

Öszszuk fel országunkat célszerűen vidékek-re, alakítsunk fiók-egyleteket, s ezek munkásságá-nak táplatot nyújtva fejtsük a földmivelő népet, költünk érdekeltiséget az ügy iránt igyekezzünk központi működésüket elágazva a haza területén a fiók-egyletekre átruházni, melyeken ide benyúj-tott ismeretek innen ki a célszerű intézkedések, mint vér az ereken öszszegyűljenek és szétoszol-janak.

Nem ábránd ez.

Hazánk gazda-közönsége előre törő, fel tudja fogni csak közöltessék vele a helyes irányt, meg-ismeri az utat, melyen haladnia kell, csak mutat-tessek meg neki. Nincs megye, melyben 2—3 fiók-egylet alakítására, azok üdvös vezetésére egyéneket találni ne lehetne. Nagyobb földbirtokosok minde-nlitt vaurak, kik önbasznukat s a haza érdekeit fel-fogva, vezetői lesznek, s felvilágosítják a kisebb birtokoságot.

És éppen a központi-egylet ne volna képes egy egyént találni, ki a nagy cél és a széles mun-kakörhöz mért tevékenységet, tanulmányozást és ké-pességet magába egyesíteni tudná?

Nem újak ez eszmék, s nem is igénylem ma-gamnak a reformatori nevet, midőn ezen — az em-lített s még több, a tudományok s névlegesen a gazdasági tudományoknak magasabb színvonalán álló országokban legjobbnak elismert és leggya-korlatibbnak tapasztalt módosítását a gazdasági egyletek munkakörének e sorokban esmertetem.

Czélom csak az volt, hogy azoknak, kik bi-zonyosan épp oly jó indulattal mint magam, gaz-dasági egyletünk feladatát más szempontból te-kintve, másként körvonalozzák, anyagot nyujtsak a gondolkozásra s előjöhethő észmeccere által tán hatni arra, hogy a legjobb út pangó gazdasági viszonyaink emelésére megtalálhassák.

Azonban legyen szabad nekem az általam leg-célszerűbbnek s legjáratibbnak mondott út mellett egyrásról is szölozni, mely néhány tekintélyes, el-méleti és gyakorlati ismeretekkel bíró gazdáink nézete szerint a legjobb.

Tagadhatatlan, hogy valamely ország gazda-sági érdekei előmozdítására gazdasági viszonyai javítására, mely tulajdonképp a gazdasági egyletek célja is, más uton is lehet jótékonyan hatni.

Nevezetes és hatásos tényezők e cél eléré-sére a gazdasági tanodák és mintagazdaságok.

Az elsőnek, a tanodának, szükségét érzi ha-zánk, sőt érzi a birodalom. Sehol sincs erre ége-tőbb szükség, mint ott, hol — mint fájdalom ha-zánk legnagyobb részében — a gazdasági mivelt-ség nagyon primitív állapotban van. Ezért kellene hazánkban egy gazdasági tanoda, hol képeztesse-nek — olcsón, kevés áldozattal egyesek részéről — értelmes gazdák, kik nagyböl birtokosok gazdasági tizletüknek jobb leendőket képesek legyenek s az által példával járván elől, mutatva tanítsák a ki-sebb birtokosokat. De ha ez létesülhetne is, ha életbeléphetne is a már 1848-ban megpendített esz-me egy ily intézet felállításáról, vajlon a gazdasági egylet tevékenységét körébe tartozik e annak léte-sítése?

Nem! a gazdasági egyesület pium desideriuma lehet az, mert éppen az így képzett gazdák volna az egyesületnek legbüzsőbb, leghasznosabb tagjai, s éppen ezek segítségével volna képes az egyesület leginkább megközelíteni általános körvonalozott célját. De ilyen intézetek létesítése 100,000-eket igényel, mely miatt ez eszme legalább is nem korszerű.

Igy, sőt sokkal nagyobb mértékben így áll a dolog a mintagazdaságokkal.

Ezek tulajdonképpen kiegészítő részei a tanodának, s csak is azzal kapcsolatban használhatók s nyújthatók pozitív hasznót. A tanulók az auditorium padjairól egyenesen a szántókra, rétekre mennek, s öszezavágó elméleti és gyakorlati tanítás bizonyosan legűdösebb és legegészszerűbb.

De ki használjon egy mintagazdaságot tanulásra, ha niucsen az tanodával összekötve; nem egyszeri, nem százszori megtekintés az, melyből tudományt meríteni lehet; ki tanulni akar, annak az alaphat az omegázást mindent látni, észlelni, fel-fogni kell, belé kell magát élni a földnek, füvek, gabonák stb. sajátosságainak termési processusainak ismeretében. Csak így képezhetőnek praktikus gazdák, csak így lehet a tanoda és mintagazdaság egyesült hatásában jó eredményű.

Egy mintagazdaság önállóan kevésbé képezhető, mint gazdasági tanoda magára. Ebben egy szorgalmas tanuló tanulhat elméletet, melyet később a gyakorlati terepen kiegészíthet. De hol vegye a mintagazdaságban tanulni akaró a tanuláshoz szükséges elméletet? Vagy tán a mintagazdaság felügyelője elméletileg is tanítja a tudni vágyókat? Ugy de e kettős mintára egy ember nem elégséges, többek kellene, s készen van a tanoda, melyet a mintagazdaság okvetlenül igényel.

Minta gazdaságok — nézetem szerint — tanoda nélkül csak akkor lehetnek jó hatásúak, ha egyes vidékeken értelmesen képzett gazdák saját vagy nagyobb birtokosok gazdaságait mintaképpen folytatják. Ezekből tanulhat a vidék. De egy centralis mintagazdasághoz nem záródik a távol levő, vagy ha igenis, elméleti ismeret s folytonos észlelet nélkül nem sok hasznát veszi.

Felreagazdászhatás kiküldése végett megemlítem, hogy „mintagazdaság“ név alatt nem egyesületnek létező minta-kertjéért értem, ez a gazdasági egyesület körvonalozott teendőjéhez egészen alkalmazott és szükséges intézmény, hol a központi egyesület kísérletei, tanulmányozásai stb. megtehetősek.

Egy a cél, mely a gazdasági egyesület és a gazdasági tanodák s ezek mintagazdaságai előtt áll, de különbözők a módok, melyek szerint munkálkodnak, különbözők az utak, melyeken haladniuk kell, s azért ne zavarjuk össze az eszméket, hanem kerdezzük magunktól „gazdasági egyesület vagyunk e, vagy gazdasági tanoda alapító egyesület?“

Egy erd. gazd. egyesületi alapító tag.

Kül- és belföldi levelezés.

Torda, dec. 19.

Igéretet tettünk Mészki helységének Torda városa eredeje pusztitása tárgyában, a hivatalos eljárás elleni zendülést egészen közölni, annál fogva szavunkat beváltjuk.

Torda városa eredejének bizonyos részét Mészki községe némely viszketeges eszű egyénei másokéval akarják tenni ítélet nélkül, hiába rendelte az illető hatóság bírói zár alá, s hiába pástoroltatta és pástoroltatta Torda községe mint tulajdonos.

Folyó hó 17-én a pástor és erdőfelügyelő említett erdőben pusztító mészkiöket kapott s azokat midőn nekik zálogot adni vonakodtak, a városi elöljáróságnál bejelentették, mely rögtön kéressel folyamodott Tordamegye elöljáróságához segítségért, minthogy az erdő a megye területében van. Itt azonnal intézkedés tétetett, bizottmány neveztetett ki 4 csendőrrel, és az a helyszínén megjelent, de csak két erdőpásztort foghatott el, mert a többi elfutott; ezeket a csendőrök láncra tették s hozni akarták megynél elöljárósága elébe. Az elszaladtak erről Mészkit értesítették, a helység bírójára híre nélkül egy birtokos a haragot félreverte, Mészki lakói botra, fejszére lovalta és az erdőre vezényelte. Kik a bizottmányt körülvették, a láncban volt egyéneket kiszabadították, s azt elhínyták, a bizottmányt e szavak között „üssétek halálra a vargákat!“ minden áron le akarták agyalni. A csendőrség az útni akarókat feltartóztatta és felszólította a bizottmányt, hogy engedje őket fegyverekkel védelemre: lövésre, szurásra, vágásra; de az nem engedte. E közben a bizottmány elnökét hátulról egy bottal úgy vágta főbe, hogy lerogyott eszméletlenül, s későre kapta vissza azt. Az ütöt egy csendőr megfogta, nevét följegyezte, de a bizottmány javaslatára elbocsátotta. Ekkor azt kívánták „tegye le a csendőrség fegyverét!“ mire a lón a válasz: hogy csak halva teszik ők azt le.

A felzendültek egyrésze kiabálta: „lássunk törvényt a vargákra!“ a más része „verjük halálra őket!“ A helység bírójára egy oláh, kiállt a nép közé: „Nem szabad bántani senkit, ezek törvényesek bizottjai, ártatlanok, ne bántsa senki őket!“ Erre némileg ceillapultak, botjaikra támaszkodtak, a bizottmány tagjait félrevezették és azt a törvényt látták rájuk, hogy a még Kolozsvárról ügyvédök ki jön, addig fogva tartják őket. Ezt midőn

tudtul adták a bizottmánynak, az nem nyugodott meg rajta, hanem azt kívánta, vigyék őket törvényesek elébe. Bevitték tehát Mészkióra s ott egy házba zárták. Itt is akartak velek méltatlanságot még többet is elkövetni, de a csendőrök őrt állottak s a házba nem bocsátották őket. Ez alatt a duló megérkezett s a nép lecsillapítására jegyzőkönyvet vett fel, az elhínyt csendőri láncot, bár sötét volt már, elérkítettte. Végül, hogy törvénytelen tettükért megdorgálta, feddette őket, neki is egy néhány rangjához nem illő szót kellett elűrni. Éjjel felé járt már az idő. A duló a bizottmányt szekerébe ültette s lámpavilág mellett az Aranyos vizén keresztül Szentmihályfalvára, onnan Tordára haza szállította. A nyomozat foly. Torda városa ingerült, a zendült nép tagad és ferdit. r. l.

Különfélék.

* A pesti országgyűlés a közbejött ünnepek miatt január 10-ig elnapoltatott, mielőtt a követek verificáltattak volna. Képzeltük, hogy azon honatyák, kiknek választása ellen reclámáltak, mely kedvetlen utazásokat tesznek e nagy hidegben, költve, fáradozva és fázza a hazáért, mielőtt tudhatnák, ha valjon nem kell-e, mint vericálhatlanoknak majd megint visszautazni a fővárosból? Egy új elnapolás sorsa fogja megint érni az adrese vita után a pesti gyűlést, ha a kormány el fogja halogatni az erdélyi képviselők előleges meghívását.

— Az erdélyi repraesentatio adandó választ január 10—12-e tájat, s az országgyűlés végleges berekesztését 15-e tájatt várják az itteni politikai körökben.

* Liszt Ferenc, mint a „M. V.“ megbízható forrásból értesül, hivatalosan lett felszólítva koronázási indulót és koronázási misét írni.

* A magyar tudományos akadémia könyvtára közlebről egy érdekes unicummal szaporodott, t. i. Ujfalvi Imre „Ó- és Uj-Kalendariumával“ 1599-ből, mely a helybeli ref. collegium ajándoka. Feltűnő, hogy a könyvet a collegium ajándékozta, mert, ha csakugyan unicum, akkor saját nagy becsű könyvtárában is competens helye van, honnét ajándékozni unicumokat eddig elő még nem szokták, sőt szereztek a már meglevőkhöz. Ha az említett példány pedig a könyvtárban duplum, akkor talán a mi muzeumi könyvtárunkba is akadt volna egy kis hely, a hol — ha jól tudjuk — nincs meg.

* Lapunk néhány számában a kézdivásárhelyi követ neve hibáson áll Benkő Károlynak, mert Benkő Pál.

* P. Szabó Pepi asszony jutalmául Sardon „a legények“ című színműve a jövő hó 3-án fog színe kerülni. A szerepek mind jókészekbe levető, e különben is nagyhatású színmű érdekes estvét fog szerezni közönségünknek.

* A „P. N.“ írja, miszerint jól értesült körökben azon örvendetes hír kering, hogy az udvarnál már nagyban készülnek a Felsőségének a császárnének legközelebb történnéző lejtvetelére, sőt némelyek már egész határozottsággal állítják, miszerint Jan. 16-kán Budán már fogadtatás is történni a Felsőségénél. A legfelsőbb itt tartózkodás ideje alatt hetenkint két udvari bál és hangverseny is rendeztetnék a budai várakban.

* Deák Ferenc, s b. Eötvös József kivül Somssich Pál és Szeutiványi Károly legfelsőbb meghívás folytán a Felsőség Budán léte alatt legmagasb magán kihallgatáson fogadtattak, melyek egyenként órahosszat tartottak.

* A Felsőségel Pestre utazott cselédség és lovak mind visszaköltöztetnek Bécsbe, s a legmagasb udvar leutazásakor ujjakkal fognak pótoltatni. A hintók, asztali edények és ruhák itt hagyatnak. Az asztali készlet, a leveses és csemegetányérok kivételével, egészen ezüstből készült. Szám szerint — a tálak és tálcák beleszámítása nélkül — 1500 tányér és 2000 személyre való éteszközből áll.

(M. V.)

* Leidesdorf tanár földtani készletei a lycium nagy termében mind tisztaság, mind könnyen felfoghatóság tekintetében eléggé sikerültek tegnapelőtti első előadásán. A képek azonban párszor meghazudtolák a magyarázó szöveget, a minnek úgy látszik egyedül az volt az oka, hogy a segédke hibásan tölték be a képeket a gépezetbe, mit Leidesdorf észrevéve, azonnal helyre igazította. A közönség némileg rosszasalását fejezte ki a későn érkezett zenéért, mely miatt várakozni kellett, reméljük azonban, hogy közelebbi előadásán gondoskodni fog a tanár ur, hogy az említett akadályok elő ne forduljanak, s így alkalmat nyújt nekünk is, hogy az egészről dicsérelőleg szólhassunk. A tanár ur mutatványait újból is ajánljuk közönségünk figyelmébe, hisz érdekelnie kell mindenkit e mutatványok, melyek élénk képet adják, miként alakult át földünk lassanként az örök chaosból.

Másolat: 31795—1865. k. főkörmánysz. számhoz. 1348—1865.

Praes.

A napisajtóhoz az osztrák birodalomban!

Bármily különbözők legyenek a napilapok politikai s egyéb nézetei, de egy érzelemben, a hazaszeretet érzetében mindig összetalálkoztak. Ezen hazafias érzelmet tanúsítására ismét alkalom kínál

kozik. Az 1867-ik évi párisi világkiállítás módot nyújt minden nemzetnek a művészet, ipar- és mezőgazdaság terén szerzett működése eredményét közszemlére bocsájtatni. Auszriának nem lehet nem szabad ellen békés kizdelem elől visszavonulnia, utánia kell ama gazdaságra, melylyel a természet megajándékozta, de egyszersmind megkell mutatnia mily hatalmas erő rejlik benne, és hogy mennyire hódott az izlésben, a művészetben, iparban és a földtermelés terén, melyek már is mind hatalmasabb tényezőkké válnak. Mindnyájunk előtt tudva van azonban, hogy sokakat a tulságos szerénység műveik bemutatásától visszatart, mások pedig irónak a bekiállítás járó áldozatoktól, sőt azt is tudjuk, hogy a közönyösség mennyire lebilincseli a leket. Most kell tehát lelkesülten és élénken közreműködni, az ezen vállalattal kapcsolatban levő nyomós érdeket kiemelni, a netalán közvetlen vagy közvetve a kiállításra háromlő előnyöket kellő világosságba helyezni, de szükség egyszersmind arra is figyelni, hogy ez egyszersmind egy világkiállításnak lenne nagybecsű előzménye, melyet Károly Lajos cs. kir. főherceg a Felsőségének védnökké kinevezetése és Bécsben kiállításban kelyezett, nem szabad tehát semmi eszközt kísérletlenül hagynunk. A kormány becsülettel teljesítette kötelességét, figyelmeztetvén a pillanat fontosságára, és megtévén mind ama előintézkedéért, melyek részéről ama szilárd akaratot hirdetik, hogy a birodalomnak méltó képezetése biztosítva legyen.

Az általa kinevezett központi bizottmány central comitè kötelességének ismeri teljes erejéből tovább lépni e téren.

Tekintve a sajtó nagy jelentőségét, a néppeli belső összeköttetését, s ama benyomást, melyet arra gyakorolni képes, mint eme bizottmány elöke kötelezve érem magamat az összes lapok t. ez. szerkesztőseibebe fordulni és a közreműködést tőlök is igénybe venni, hogy a minden oldalról összműködés által a nagy cél előmozdításáért, a haza becsületét tisztelje és tekintélye pedig ez alkalommal is fentartassék.

A párisi földmívelés-művészet és iparműkiállítás számára rendelt osztrák cs. kir. központi bizottmánytól.

Bécs, november 18-án 1865.

Wickenburg.

Politikai hírek.

Angolország. London, dec. 19. A feniek tanácsa Newyorkban a legújabb tudósítások szerint ílést tart, továbbá a feniek elöke értékpapirokat készült kibocsátani az ir köztársaság pecsétje alatt, hanem ezen utóbbi szándék felett alkotmányos vitába bocsájtózik a senatusnak; írják továbbá, hogy Uj-Braunschweigba készülnek betörni a feniek; de a „Times“ nem ijeszt meg többé oly tudósítás, hogy bizonyos amerikai polgárok kormányunk szemelátára szándékoznak berontani az angol korona birtokába. Niucs is itt szó semlegességről, mivel a semlegességi jogok s közlezettségek ellenséges állapotot feltételeznek. Itt azonban csupán azon eset forog szőnyegen, hogy egyes emberek egy barátságos hatalom ellen minden ürügy nélkül háborút kezdenek. Tegnap kezdetett meg Corkban. Először John McCafferty-re jött a sor; mint-hogy azonban nem kevesebb, mint 17 esküdt ellen tett kifogást, az esküdtzék végre felében külföldiekből állott. A tanúk közül először Nagle kém hallgattatott ki, mire a jury bezaratott. A dolgok menete különben, mint a „Times“-nek írják, egészen olyan, mint Dublinban.

Az angol sajtó általában kedvezőleg nyilatkozik a Belgiumbau uralkodó bangulatról, névszerint a „Times“ így szól ide vonatkozólag: „Még lehetős bizottsággal szabad kimondanunk, hogy semmi sem lehet kevésbé hasonló a közelgő forradalom jelenségeihez, minő mindaz, a mi Belgiumban a király elhunyta óta történt. Belgium már 1848-ban tudta, s a legutóbbi 17 év óta még jobban tudja, hogy mily rendkívül sokat kell az elhunyt királynak köszönnie. De I. Leopold nem csak népe szívében örököltette meg nevét, hanem egyszersmind előszeretettel is oltott belé ama kormányalak iránt, mely az ő kezében eszköz volt, hogy Belgiumnak folytonosan emelkedő jólét biztosítsák Belgiumnak minden változás által anynyi a veszteni valója, hogy minden változást kedvetlenül kell fogadnia, ha azt a legfényesebb mellék-körülmények is követnék; s ha Franciaországgal való egyesüléseről beszélnek, lebetetlen, hogy Belgium mostani szerencsés pénzügyi helyzetét, nagy ugyan, de sokat adozó és temérdek adóssággal bíró szomszédja pénzűgyével össze ne hasonlítsa.“

London, dec. 20. Biztos értesülés szerint Bazaine olyan jelentést küldött a császárnak, melyben azt kéri, hogy vagy több katonát küldjön neki, vagy parancsolja meg Mex.ko odahagyását, mert a tengerpartoknál összevont katonaságát különben felémészti a pusztító betegségek.

Franciaország. Páris, december 20. A „France“ egy értesült, hogy midőn a porosz trónörökös a brüsseli kir. palotából eltávazandó volt, a belga udvar egy nagy méltóságával beszélgetvén akként nyilatkozott, miszerint soha sem fog e napról megfélekedni, oly kitorlhetlen benyomást tett reá a népek királyá iránt tanusított valódi szeretete s ragaszkodása, melynek szemtanuja volt. A

hirlapok sokat foglalkoznak Johnson elnöki üzenetével, de tudva azt, hogy mind sugalmazva nyilatkoznak, nem sok értékkel bírnak nézeteik. Csak a „France“ egymaga elég merész, az amerikai elnöknek szemébe nevetni, s azt mondja, hogy ha azt a kissé zavaros phraseológiát félre hártjuk, kiderülend, miszerint az egész nem egyéb előkészítő ügyes színre alkalmazásnál, bizonyos pártok iránti kedvezésből, de magát a tartalmat nem kell oly komolyan venni. A „France“ megerősíti, hogy Stephens a feniek főnöke, ki hét vaskapu alól ki tudott szökni, Párisban van, s kilátásba lehet, hogy a nap arslányjává válik. — A Humbert herceg és Leuchtenbergi hercegnő között kötendő házasság iránt — állítólag — már bevezetettek az egyezkedések. Napoleon hg nagyobb hordercjtű tünnetést követett el, mint a milyen talán szándékában vala az által, hogy Bixio temetésén megjelent, s a halottas háztól a temetőig fedetlen fövel s gyalog kísérté a koporsót az 1848-iki republicanusokkal, míg ugyanaz időben kerltte az udvart, a hol Murat hgnó egybekelése nagy pompával ment végbe. A hg ezen újabb magaviselete szemet szur; azonban a császár hihetőleg nem veszi a hg tetteit oly érzékenyen mint sokan mások.

Olaszország. Florencz, dec. 20. A királyt ma visszavárják Turinból. Erősítik, hogy a ministerium beadta lemondását. A belügyministerium a képviselőkamarában kijelentette, hogy a ministerium — nem tőle függő okok miatt — nem közhelheti a kamarával, ennek tegnapi votuma folytán történt elhatározását. Erre folytatták a bank ideiglenes működésükére vonatkozó vitákat. Boggio a budgetnek 100 millióval való kevesbitését indítványozta. Mancini javaslatba hozta, alakítsák egy 15 tagból álló bizottmány, mely jelentékeny megtakarításokat indítványozzon, s vizsgálja át az összes kormányzati ágaknak az utóbbi öt évről szóló irományait s eljárásait.

Florencz, dec. 21. A kamara mai ülésében jelentették a ministerek, hogy a király a lemondásokat elfogadta.

Németország. Berlin, dec. 21. Kormánykörökben azon hir van elterjedve, hogy az Unio követői a bécsi és brüsseli udvarnál felhatalmazták kinyilatkoztatni, miszerint azon esetben, ha esetleg Mexiko részére a toborzás megengedtetnék, az Egyesült Államok Juarez részére történő toborzásnak megengedésével fognak felelni.

Az „Elberf. Ztg.“-nak írják innen, hogy kormánykörökben Schleswig bekebelezését szellőztetik. A gasteini szerződés által megállapított felsőbbégi jogok oda magyaraztatnak, hogy Austria ezen bekebelezést nem akadályozhatja, és legfeljebb Holsteinra nézve hasonló felsőbbégi jogot gyakorolhat.

A „Nordd. Allg. Z.“ írja: Teljesen alaptalan a bécsi „Neue fr. Pr.“ azon állítása, mely szerint Berlinbe egy osztrák sürgöny érkezett, melyben a bécsi kabinet a hercegségek annexioja s Poroszország februári követeléseit ellen nyilatkozik. Erre nem volt semmi ok — mondja Bismarck lapja.

Belgium. Brüssel, dec. 21. Belgium népe a maga iránti jó véleményét Európának tetemesen felfokozá a közelebbi eseménydus napokban tanusított bangulata által. A ki Belgium határát átlépi, mindjárt látja, érzi, hogy itt gyászol az egész nemzet, és a gyász nem megrendelt külszínű, hanem szívyszerinti fájlalása oly király elvesztésének, a ki-re bármely nagy nemzet büszke lehetett volna; de e gyász mellett mult vasárnap óta, a midőn t. i. II. Lipót az alkotmányra letett esküjét oly lelkes, szabadelvűen hazafias beszéddel pecsétl meg, bizonyos vigasztalódás kifejezése is meglátszik e derék nemzetben. — A király halála óta nagy lelkesedés nyilvánul az új királyné Maria Henriette irányában, kit I. Lipót utolsó óráiban tanusított maga viselete óta „az ndvar anyyala“ czimmet illet a köznyilatkozás. — A részvét-feliratok egymást érik.

Ujabb. Köln, dec. 22. A „K. Z.“ szerint Párisban oly hir van elterjedve, hogy II. Ferencz nápolyi király Auszriát közbenjárásra szólította fel. Ferencz király oly közbenjárást kér, melynek folytán — ha nem is nyeri vissza trónját, — legalább személyes jogait és igényeit tartsa tisztelben Victor Emanuel. Ezen ügyben — az idézett lap szerint — Párisban felvilágosítást várnak.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyilttér. *)

A „Kolozsvári Közöny“ idei 146-dik számában megjelent felszólítására m. Horváth János urnak én is csak azt felelhetem, mitm Ugron Lázár ur felett a 150 dik számban, csakis annyit kívánok hozzá adni, hogy a midőn m. H. J. ur személyesen megtalált, hogy a követségre való megválasztását eszközöljem, azt mondtam: hogy gr. Bethlen mellől semmiesetre sem állok el, U. L. urnak pedig nemcsak én, de az idézett értekezleten jelen volt elvbarátaim nagyobb része becsültszavunkat adtuk arra, miszerint a törvényes országgyűlésekre szavazatainkat neki fogjuk adni.

En m. H. J. urat soha nem rágalmaztam, s arra méltónak nem is tartom.

Sz. Udvarhely dec. 24. 1865.

Ferenczi Pál s. k.

*) Az e téren megjelenő cikkek a szerkesztői felelősség körébe nem tartoznak. Szerk.

(384)

(1-1)

Hirdetmény.

Éppen most érkezett Avishöl **XAVIER DESBORDES** fiától valódi

CHAMPAGNEI BOR

veres és fehér, nagy és kis üvegekben, s alólírtnál valamint **Papp János** ur kereskedésében nagy piac 269 szám alatt minden időben kaphatók.

Kolozsvárti, december 24-én, 1865

SHELL M.

Lakása: kismesterutca 147 szám Hegedűs Sándor ur házában az emeletben.

(355)

Hirdetés.

(5-6)

Mindenki a legjobb választ ha kész fehér ruha és vászonmű szükségletét az első és elismert, cs. királyi országosan szabaddalmazott

Fehér ruha és vászonmű gyárból

(Leopoldstadt, Taborstrasse).

A fehér lónál 6 és 8 szám alatt. Bécsből hozatja meg, a hol az alább megnevezett cikkek, valóságát jól állva a gyári árak felén kaphatók

Kész férfi ingek Még mosatlan vészonból

Gyapottas vészon ingek, mell-díszlettel	mindenütt 3 frt — itt csak 1 frt 75.
Finom rumburgi ingek, kézimű	mindenütt 4 frt 50 — itt csak 2 frt 60.
Valódi „Beltaszi” vészon ingek, legfinomabb fajtaból	mindenütt 7 frt — itt csak 3 frt 50.
Nehéz rumburgi vészonból	mindenütt 8 frt — itt csak 4 frt 25.

Kész női ingek új francia szabással

Vészon tűzelt női ingek	mindenütt 3 frt 20 — itt csak 1 frt 75.
Finom Károlina ingek, új dívat	mindenütt 4 frt 50 — itt csak 2 frt 60.
Himezett meivirágos ingek	mindenütt 6 frt — itt csak 3 frt 25.
Finom francia Ravers ingek	mindenütt 7 frt 50 — itt csak 4 frt —
Engeni Ravers, parisi szabás	mindenütt 12 frt — itt csak 5 frt —
Ponygola ingek, himezett nyak és ujjakkal	csak 3 frt 50 és 4 frt 50.

Valódi vészon férfi lábravalók

gyapottas 1 frt 25, rumburgi 1 frt 50, magyar szabással	—	1 frt 75.
6 darab nehéz rumburgi vészon zsebkendő	mindenütt 3 frt — itt csak 1 frt 75.	
6 finom irlandi, kézi fonatú	mindenütt 4 frt — itt csak 2 frt 50.	
6 darab, tioni ezóna zsebkendő, legfinomabb	mindenütt 6 frt 50 — itt csak 3 frt —	
6 darab, rumburgi damaszt zsebkendő	mindenütt 6 frt — itt csak 3 frt —	
Egy 2 röt széles lep dő varrás nélkül	mindenütt 4 frt — itt 2 frt 50.	

Czim: Leinenwaaren-Fabrikslager, Taborstrasse, zum weissen Rosz, Nr. 6 & 8. in Wien

(372)

28/12

(4-*)

A három millió alaptokéval felállott „Pesti biztosító intézet”

Kolozsvári főügynöksége

piacz és óvár-szegleten 268 számú Knausz-házban biztosításokat eszközöl a leginté nyosabb díjak és igen kedvező feltételek mellett:

a) tűzkárok ellen, lak- és gazdasági épületekre, gyárakra s ezekben foglaltató ingó javakra, ugymint: gépekre, gazdasági és ipariüzleti szerelvényekre, butorokra, állatokra, sat. továbbá mindenemű mezei természetmennyekből álló készletekre, akár föld alatt álljanak azok, akár szabadban, kazalokban vagy asztalokban.

Biztosítás eszközöltek házibéni veszteség ellen is, a mennyiben ez az illető üzkarosulása következtében támadhatna.

b) Szárazon vagy vízen szállított javakat érhető elemi károk ellen.

c) jégkárok ellen, mindennemű mezei természetmennyekre nézve, a megállapított kár teljes értékének megtérítése mellett.

d) Az ember életére, és pedig mindennemű töke, kihazasítási és évjáradéki biztosításokat illetőleg. (Az e nemű biztosítások azonban csak később kezdetnek fenn.)

E nagy pártolásnak örvendő hazai intézetet a közbizalom néhány hónapi fennállása óta, november 15-éig 21,282 biztosítási eszt által tisztelte meg 80,322,012 forint összegig, melyből 173,042 frtnyi kárt azonnal ki is fizetett.

Erdély minden vidékein is vannak ügynökségek felállítva, melyek közül különösen: Staibl Antal ügynök urat Maros-Vásárhelyen, Peielle Ottó „ „ „ „ Dézsen, Szongott Kristóf ügynök urat Szamosújvárt, Duló János „ „ „ „ Tordán, Horváth Ferencz „ „ „ „ Nagy-Enyeden

mindennemű biztosítások felvételére ajánlja a Pesti biztosító Intézet kolozsvári főügynöke **KOVÁCS J. JÁNOS.**

(285)

28/12

(7-12)

Egger Dávid

aranyműves

PESTEN, Nagyhidutoza 5-dik szám alatt

ajánlja a magas Nemesi családoknak és t. cz. közönségnek gazdagon ellátott ráktárát dívatos és régi modorú díszszegélyzeteknek (gala Garnitúrák), nem különben régi és dívatos modorú ékszereknek a legilendőbb áron, ugy pedig, hogy egy tökéletes díszszegélyzet mely magában foglal, egy óvet, mentekötőt, forgót, kardkötőt és 42 gombot ezüstből és valódi kővekkel kirakva

180 forinttól 3000 forintig drágakövekkel.

Azon, műhelyemben készült és az 1862 dik évi Londoni világműkiállításban nagy éremmel díszített, drágakövekkel ékített szegélyzet boltomban megtekintés és eladás végett ki van állítva.

Egyes részeknek szegélyzetre való összeállítását leggyorsabban, szintugy újításokat leginté nyosabb áron műhelyemben készíteni elvállalom. Levélre postafordultával utasítással fogok szolgálni.

(338)

Cs. bir. kizáról. szabad.

(5-*)

fog-szivarkák,

legujabb, s mint legjobbnak elismert s legkényelmeseb szer a fogfájás minden neme ellen,

egyedüli feltalálója: **Török József** gyógyszerész Pesten, királyutca 7 sz. alatt.

Ezen fog-szivarkák, kényelmes alkalmazásuk s biztos hatásuk végett általános használatra minden magasztalás nélkül maguk-magukat a legjobban ajánlják. — A fogfájásban szenvedő azon pillanatban meggyőződést szerezhet magának, hogy egy jeles és okserülteleg összeállított készítménnyel — mely a czélnak tökéletesen megfelel — van dolga.

Ára egy skatulyának 1 frt, 1/2 skatulyának 50 kr. Postán küldve 10 krral több.

Ismételadók illendő százalékban részesülnek. Középponti elküldési ráktár: a fentírtett gyógyszerésznél. Erdélyországra nézve főraktár: **WOLFF JÁNOS, Dr. Hintz György** gyógyszer. uraknál Kolozsvárt, továbbá: az ország minden gyógytárában.

Aranyér.

Három elismerő irat,

a Daubitz R. F.-féle növény-liqueurt illetőleg.

Tekintetes úr! Miután nekem a Daubitz-féle növény-liqueur hámorroidális bajaimban kitűnő szolgálatot tett, kérem (következik a megrendelés) Teke (Erdélyben) dec. 26. 1864. tisztelettel **Renner Mihály**, vendégl. és lotto-collectans.

Ném évek óta gyomorhajban, nyálkásodásban és nehéz lélekzésben szenvedtem, úgy, hogy gyakran ágyban fekvő volt. Az igénybe vett házi- és orvosi-szerek alig eszközöltek könnyebbülést. Hanem most ö-ömémre mondhatom, hogy a Daubitz R. F.-féle növény-liqueur használása következtében már annyira javult, mikép a robamok csak igen ritkán állanak elő, s most hasonló bajokban azon liqueurt magam is végtelen vagyok használni. Berlin, decemb. 26 kán, 1864. **Scholle Ágoston.**

Nem mutatthatom el hasznára lenni a szenvedő emberisének, midőn nyil váoságra hozom, hogy önnök növény-liqueurje altest bajaimban oly jó szolgálatot tén, mikép azt hasonló bajokban mindenkinek legjobban ajánlhatom Veszprém, decemb. 23-kán, 1864. **Auer Zsigmond.** Valódiilag egyedül **C. A. Daubitz** által kaphatni, Bécs, Herrengasse 6. s a megbízott ráktárakban. Kolozsvárt és Dézsen: Tauffer József, Szászvároson (Broos) Némethy W. uraknál. **Egy palack ára 1 ft. o. é.** (109)

Ujévi

ajándokul a magyar, német és francia irodalom UJABB TERMÉKEIBŐL képes és díszkiadású művek, ugy imakönyvek

katholikusok és protestánsok számára, egyszerű és a legesinosabb bársony-kötésben dúsan ellátott

könyvkereskedését

a t. cz. közönség figyelmébe ajánlja **STEIN JÁNOS.**

Ugyanott kaphatók 60 krtól 10 frtig fénykép albumok,

hozzá való KEPEK darabja 35 kr., 5 darab 1 frt 50 kr., 10 darab 2 frt 50 kr., és 20 darab 4 frtjával.

Előfizetheti bel- és külföldi hírlapokra, folyóiratokra és divatlapokra.

Ugyancsak

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Janosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfővárt kapható:

Irodai fali Naptár

1866-ik közönséges évre

katholikus és protestáns, görög-orosz, és izraelita naptárral, bélyeg-illeték táblákkal, a kolozsvári cs. kir. levél- és szekérposta, távirda, valamint a Biasini gyorskocsi menetrendével ellátva.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. o. é.

KOLOZSVÁRI KÉPES NAGY NAPTÁR

1866-dik évre Szerkeszti **K. PAPP MIKLÓS.** II-dik ÉVFOLYAM.

Ára e terjedelmes naptárnak csak 1 forint. Postán megrendelt példányért fuvarlevélre megkívántató bélyeg- és pakolásért még 10 kr melléklendő.

Országos naptár 1866-ik

évre. Szerkeszti **ÖKRÖS BALINT** köz- és váltóüggyvéd és váltó-jegyző. Majláth Gy. k. u. főkancellár. B. Senney Pál kir. főtárnokmester. Kellemei Melczér J. k. személynök. Gr. Belcredi R. államminiszter. Gróf Eszterházy M. b. tárczanélküli miniszter nagy 8-ad rétű arczképeikkel, és a magy. ideiglenes képviselőház czimképével ellátva. Ára csak 2 frt. o. ért.

Dósa Elek jogtudor

igen jól talált arczképe 60 kr.

Országgyűlési szesebkönyv.

Országgyűlési ház-rendszabály. Magyarországot érdeklő közjogi kibocsátványok. Országgyűlési okmányok. Magyar és Erdélyországi alaptörvények. Ára 2 frt 40 kr.

Okmánytár

Erdély legujabb jogtörténelméhez. 1848—1865.

Összeszede **SÁNDOR JÓZSEF.** Ára 2 frt o. ért.

Postán megrendelt példányért fuvarlevélre megkívántató bélyeg- és pakolásért még 10 kr melléklendő.

Erdély Magyarország kiegészítő része.

Irta **SÁNDOR JÓZSEF.** Ára 1 frt 20 kr.

Magyar-német képes **ABCZE** fekete képekkel 20 kr., színezett képekkel 50 kr.

Történelmi gyöngyök. Gyűjté s betűrendes sorba raká Kiss Mihály, unitárius esperes és árkosi pap. Ára kemény kötésben 1 ft 60 kr.

Képek a természetből. A felszerült növényeknek Vagner Ármín után felmutatja Kovács Antal. 10 könyomatú képpel. Ára 1 frt.

Mignet Stuart Mária. Fordította Berzewicz E. Ára 2 frt.

(361)

(4-*)

Bergmannféle fogpamutot, bármely fogfájás rögtön megszüntetésére, ajánl hüvelyeként 15 krrával.

Bergmannféle szakállenyészítő tincturát, mely kétségekívül legbiztosabb szer, a legrövidebb idő alatt, még igen fiatal egyéneknek is tömött és erős szakáll-növést előidézni, ajánl palackonként 60 kr. és 1 frt 20 krajczárjával Kolozsvárt **WOLFF JÁNOS,** gyógyszerész.

(350)

(2-*)

A szülékhez.

Atisztelt közönség, gyermekei egészségi állapotának megszerzése és a meglevőnek fentartása tekintetéből az általam feltalált és kiállított biztos hatá- „Gilisza-csokoládé” obajtán megszerzeni, e törekvésben már többször hasznosítva utazott készítményemmel a természet.

Ennélfogva figyelmeztetem a t. közönséget, sziveskedjék ez ügybeni bővebb tapasztalás szerzése tekintetéből egyszerűen tölem megrendelni, a mely alkalommal a küldeményhez csomagolva nyerdő uta-ító könyvecském ö, egyéb hasznos tapasztalata ot on kívül tisztelt bizonyosim névjegyzéke is átnehető, kiknek száma mintegy 300-ra rug, ezeknél saját készítményű „gilisza-csokoládém” kapható. De ily helyekről is csak a-on szeltekéért állhatok jót, a melyek gyöngyöleiken sajátkezű névaláírásom hí lenyomatát viselik.

A megrendelések posta utján utóvétellel tö-tébetők 1 db. 20 kr. csak nálam 6 db. 1 ft.

Kapható Kolozsvárott **Schütz Károly** urnál s a könyvecskémben jegyzett t. bizonyosaim ál.

KRÓCZER ÁGOSTON s. k. gyógyszerész Tokajban.

(383)

(2-3)

Tövisen, Károlyfehérvártól egy órányira az 1866-ik év ápril 24-dik napján kezdve, akár egy, akár több évekre, haszonbérbe adandó az eddig

„POSTASIP” czéget hordott **Bánfy-féle vendégfogadó.** Értekezhetni legbiztosabban gazdatiszt Geréb Györgygel Diódon, utolsó posta Tövis, vagy báró Bánffy Dezsóval Apanagyfaluban, utolsó posta Bethlen.

(309)

(5-5)

Két- vagy háromlovas szekér kibérelhető

egy- vagy több napokra, alólírtnál kül-magyarutezában Dietrich S. ur házában, ki is egyszersmind ajánlja magát mindenféle **asztalos munkák, butorok, padlózatok, kereskedésekbe való stelázsik** sat. sat. gyors és jutányos elkészítésére.

KÖLESÉRI JÁNOS, asztalos mester.

Uj Photograph.

Alólírtnak van szerencséje a nagyérdemű közönségnek jelenteni, hogy egy snát **fényképezési csarnokot** állítván a legujabb izlés szerént szereltem fel. Bizást hiszem, hogy **fényképeim** a közönség kívánalmait ki fogják elégíteni.

Helyiségem van az óvárba bemenőleg jobbra a Tauffer-házban 260 sz. alatt.

A nagyérdemű közönség szives partfogásába ajánlja magát **TAUFFER GYULA,** fényképész.

Állítván a nagyérdemű közönségnek jelenteni, hogy egy snát **fényképezési csarnokot** állítván a legujabb izlés szerént szereltem fel. Bizást hiszem, hogy **fényképeim** a közönség kívánalmait ki fogják elégíteni.

Helyiségem van az óvárba bemenőleg jobbra a Tauffer-házban 260 sz. alatt.

A nagyérdemű közönség szives partfogásába ajánlja magát **TAUFFER GYULA,** fényképész.